

Роздрібне постачання газу в рамках ПСО: Маніпуляції з обсягами та субсидіями регіональними газопостачальними компаніями

I. ВСТУП І РЕЗЮМЕ

1. Цей звіт консолідує ключові дані, наявні у Нафтогаза щодо маніпуляцій регіональними газопостачальними компаніями (далі - «РГК» або «облгаззбути») в сегменті постачання газу населенню, що підпадає під дію Постанови про ПСО¹. Факти, наведені в цьому документі, підтверджують наступну гіпотезу: **Поточний режим ПСО виходить далеко за рамки того, що необхідно досягти при переслідуванні цілей суспільного інтересу**, тому що він перешкоджає прозорості та конкуренції на ринку газу, а також значно погіршує ліквідність і фінансовий стан деяких учасників ринку газу на користь інших учасників.
2. Зокрема, ми демонструємо як РГК (закріплені в режимі ПСО) перерозподіляють обсяги спожитого газу між різними категоріями споживачів для отримання фінансової вигоди та покращення власної ліквідності. Непрозорість та відомі проблеми з Постановою про ПСО призводять до цінового арбітражу облгаззбутами та шахрайського розподілу газу на “неіснуючих споживачів”, збитки від чого покриваються за рахунок Держбюджету (через механізм субсидій) або за рахунок Нафтогазу (шляхом накопичення непогашених боргів). Тому ми також розкриваємо дані, які пов’язані із накопиченням боргів РГК перед Нафтогазом в 2016-2017 за газ, поставлений для потреб населення.
3. Упродовж останніх трьох років було опубліковано ряд звітів, в яких було зроблено спробу оцінити ефект від маніпуляцій РГК². Ми підкріплюємо ці звіти даним оглядом, заповнивши ключові прогалини в частині висвітлення фактичних даних щодо таких маніпуляцій. При цьому Нафтогазу ґрунтується на п’яти джерелах інформації:
  - (а) місячні пакети даних, надані облгаззбутами Нафтогазу протягом опалювального періоду 2015/2016 року з метою звірки розрахунку субсидій;
  - (б) дані, отримані Нафтогазом у вересні 2017 після внутрішнього аудиту Кіровоградгазу (Нафтогазу належить 51% акцій, однак операційний контроль над цією компанією був повернутий лише в липні 2017);
  - (с) фінансові дані Нафтогазу щодо поставки газу для РГК;
  - (д) агреговані макроекономічні дані щодо обсягів використання газу та виробництва добрив;
  - (е) інформація, безпосередньо надана споживачами газу.
4. **Перше питання, порушене в Секції II цього звіту, є презентація набору маніпуляцій, які використовували РГК, та наше розуміння їхньої мотивації.** Існує чимало спірних питань з шахрайською поведінкою РГК за діючого режиму ПСО, деякі з яких відносяться до даних, наявних у Нафтогаза за 2015/2016 опалювальний період безпосередньо від “облгаззбутів”, а деякі – до власних спостережень Нафтогазу в 2017 році:
  - РГК отримують монетарні вигоди від “продажу” газу так званим ‘мертвим душам’ (як ми виявили у випадку Кіровоградгазу, щонайбільше 6% від звітованих обсягів);
  - РГК покращують свою ліквідність шляхом (а) викривлення даних щодо використання газу споживачами, які отримують та не отримують субсидії, (б) нечесної алокації платежів за реалізований газ та (с) придбання дешевого газу для населення та продаж його по більш високій ціні промисловим споживачам (як результат – більший борг перед Нафтогазом);
  - РГК перерозподіляють використаний газ у своїх записах для зменшення суми субсидій, яка мала б бути повернена до Держбюджету (як результат – більші витрати Держбюджету, щонайбільше 5 млрд грн на рік).
5. **Як ми висвітлюємо в Секції III цього звіту, РГК все гірше платять за газ для потреб населення (особливо облгаззбути, які належать Д.Фірташу – так звана група «РГК»).** Відсоток розрахунків облгаззбутів за поставлений в січні-серпні газ зменшився від 68% в 2016 до 46% в 2017. Результатом такої поведінки РГК став більший борг перед Нафтогазом:
  - Аналіз показує, що затримки платежів по субсидіям спричиняють тільки близько половини боргу РГК за газ, поставлений для населення. Залишок суми є просто неплатежами Нафтогазу.
  - Борг перед Нафтогазом за газ, поставлений облгаззбутам для населення, збільшився від 120 млн дол. США на 01.01.16 до 791 млн дол. США на 31.12.16 та до **934 млн дол. США станом на 31.08.17.**
  - Якщо ми приймемо до уваги оцінки деяких експертів щодо того, що відсоток розрахунків, традиційно високий в Україні, не змінився суттєво за останні роки³, ми оцінюємо, що **приблизно 400-500 млн дол. США були просто не заплачені Нафтогазу без будь-якої особливої причини, що відноситься до економічного стану в Україні.**

¹ «Public Service Obligation», див. Постанову КМУ №187 від 22 березня 2017 року

² Наприклад, див. аналітичну записку “Чи повинна ціна на газ бути ринковою?” Центру Економічної Стратегії (http://ces.org.ua/wp-content/uploads/2015/07/ces_paper_gas_prices_ukr.pdf)

³ Вартість газу, поставленого в січні-серпні 2017 була на 38% вище ніж в січні-серпні 2016 – тобто акумуляція боргу могла бути як з причини неплатежів РГК, так і через нижчий відсоток розрахунку споживачів. Однак навіть за умови нижчих відсотків розрахунку споживачів, це підтверджує що РГК не беруть на себе фінансові ризики (цінові ризики або ризики обсягу).

6. На нашу думку, передумови успішної трансформації ринку повинні включати превалювання суті над формою на кожному етапі реформи ринку газу та міцного фундаменту для стійкого розвитку ринку. На жаль, сьогодні існує упередження 'форми над суттю' при сприйнятті та відношенні до облгаззбутів, тому що вони називаються 'роздрібними постачальниками газу', хоча вони ніколи не були такими (зокрема, через встановлений режим ПСО). **З близько 1.0 млрд дол. США заборгованості та слабкою фінансовою позицією РГК де-факто є 'агентами', в яких ніколи не була розвинена функція з формування ресурсу газу, які ніколи не несли ані цінові ризики, ані ризики об'єму – тому вони ніколи не виконували звичайну роль європейського роздрібного постачальника.** Без надійних роздрібних постачальників газу та рівних правил гри для конкуренції між ними ми навряд чи можемо говорити про те, що існує міцний фундамент для ефективного ринку газу. Ці зауваження мають бути враховані для зміни діючого режиму ПСО.

II. МАНІПУЛЯЦІЇ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ОБЛГАЗЗБУТАМИ В РАМКАХ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПСО⁴

A. *Обсяги природного газу були ретроспективно перерозподілені з обсягів споживання несубсидіантами до обсягів споживання субсидіантами*

Вигоди для РГК: Облгаззбути були зацікавлені у використанні цієї маніпуляції для зменшення суми невикористаних субсидій, яка мала б бути повернена до Держбюджету у 2016.

7. Нафтогаз виявив цю маніпуляцію на основі даних, отриманих від РГК за квітень 2016 року, коли український уряд оголосив свої плани щодо повернення невикористаних субсидій до Держбюджету⁵.
8. Для ілюстрації, дивіться нижче в Таблиці 1 дані щодо використання газу, поставленого деякими РГК несубсидіантам. Як зазначено для РГК ТОВ "Харківгаз збут" у колонці за жовтень'2015-березень'2016, середнє використання газу цією категорією було 1096 куб.м/домогосподарство за ці шість місяців. Однак у звітах за жовтень'2015-квітень'2016 середнє використання цією ж самою категорією споживачів нібито зменшилося до 284 куб.м/домогосподарство за сім місяців. Навряд чи можна уявити, як споживання газу протягом семи місяців може бути меншим за споживання газу протягом шести місяців. В той же час, середнє прозвітоване використання газу на одне домогосподарство, що отримує субсидії, нібито збільшилось з 1778 куб.м за жовтень'2015-березень'2016 до 3154 куб.м за жовтень'2015-квітень'2016. Ці дані підтверджують ретроспективний перерозподіл обсягів використаного газу у записах РГК з лише однією метою – зменшити суму субсидій, які мали бути повернуті регіональними постачальними компаніями.
9. В результаті таких маніпуляцій витрати Держбюджету стають більшими. Більше того, згідно згаданих вище місячних звітів, сума переплачених субсидій на рахунки споживачів на 1 травня 2016 року становила 17.8 млрд грн. Беручи до уваги, що сума субсидій еквівалента вартості 100 куб.м газу мала залишитися у розпорядженні кожного отримувача субсидій⁵, Нафтогаз оцінив, що 15.7 млрд грн. мали б бути повернуті до Держбюджету лише від РГК (тобто лише за газ, поставлений населенню). Однак, виходячи із даних, отриманих Нафтогазом від урядових органів та із медіа⁶, лише 11-15 млрд грн були фактично повернуті до Держбюджету за поставку усіх енергоресурсів (включаючи субсидії, повернуті як за поставлений газ, так і за поставлену теплову енергію та електроенергію). Така різниця може означати, що РГК ретроспективно перерозподілили навіть більше обсягів використаного газу (0.7-4.7 млрд грн.) на отримувачів субсидій після квітня 2016.

⁴ Інформація для параграфів II.A та II.B ґрунтується на аналізі звітів, наданих Нафтогазу усіма РГК на місячній основі протягом 2015/2016 опалювального періоду, та які не є публічними. Звіти надавалися Нафтогазу на місячній основі відповідно до домовленостей з метою звірки сум субсидій, розрахованих Нафтогазом та РГК. Останні такі місячні звіти були надані Нафтогазу РГК в квітні 2016 року, тому що вони ідентифікували, що Нафтогаз мав змогу відстежити їх маніпуляції з обсягами та субсидіями.

⁵ Див. Постанову КМУ №534 від 23.08.2016, і оновлену Постанову КМУ №848 від 21.10.1995.

⁶ Див. <http://www.dsnews.ua/economics/pochemu-pravitelstvo-otkazalos-ot-monetizatsii-neispolzovannoy-30082016104000>

10. В 2016 Нафтогаз ідентифікував декілька випадків⁷, коли РГК могли погрожувати отримувачам субсидій відміною субсидій, якщо останні не збільшать своє використання газу (або не звітуватимуть вище використання). Ми також час від часу отримуємо інформацію про випадки, коли несубсидіантам могла бути запропонована участь у наступній маніпуляції:
- Неотримувач субсидій звітує та офіційно платить за нижчі обсяги використання газу;
  - Різниця між обсягами його фактичного використання та заявленого нижчого використання відноситься РГК на обсяги, використані отримувачами субсидій;
  - Вищезгаданий неотримувач субсидій сплачує РГК грошовими коштами деякий відсоток цього “неправильно віднесеного” обсягу (наприклад, 50% від вартості такого газу);
  - РГК отримує як вищезгаданий в пункті (с) платіж грошовими коштами в розмірі 50% вартості цього газу, так і субсидії з Держбюджету.

В. Несубсидіантам вчасно не виставляли рахунки за поставлений газ

Вигоди для РГК: Облгаззбути були зацікавлені в застосуванні цієї маніпуляції для покращення власної ліквідності, тому що вони мали змогу таким чином збільшити частку надходження грошових коштів від несубсидіантів на свої рахунки.

11. Згідно з чинними правилами постачання газу, якщо неотримувач субсидій не подає дані про фактичне споживання газу до кінця п'ятого дня, наступного за місяцем постачання газу, регіональні постачальні компанії повинні надіслати рахунок таким споживачам на основі середнього споживання газу для типового профіля такого споживача⁸.
12. Дані, отримані Нафтогазом від РГК протягом опалювального періоду 2015/2016 рр., доводять, що деякі РГК не виконували це правило. Облгаззбути були зацікавлені в тому, щоб уповільнити надходження грошових коштів від таких споживачів, оскільки такі кошти мали бути розподілені між Нафтогазом, РГК та іншими учасниками ринку на основі норм, затверджених Регулятором на кожен місяць. Але якщо сплата грошових платежів сповільнюється (шляхом оплати таких споживачів із затримкою), РГК мали змогу гасити борги перед Нафтогазом за рахунок субсидій. І якщо заборгованість перед Нафтогазом була сплачена повністю, Регулятор мав право затвердити нульову норму розподілу для частки Нафтогазу у майбутніх платежах, отриманих РГК в поточному місяці. Така ситуація створила стимули для штучних затримок надходжень грошових коштів від неотримувачів субсидій, які після їх отримання могли розподілятися переважно на користь РГК (після затвердження Регулятором нульової норми розподілу для Нафтогазу). Як наслідок, Нафтогазу залишили більш високий рівень боргу через несвоєчасне надходження субсидій, а РГК могли отримувати більшу долю сплат за рахунок грошових коштів⁹.
13. Для ілюстрації дивіться дані про споживання несубсидіантами, наданими ТОВ Торговий дім «Лубнигаз збут» у Таблиці 1 нижче. Як зазначено у стовпці за жовтень 2015 – квітень 2016, середнє споживання газу такою категорією споживачів склало 53 куб.м / домогосподарство за ці сім (!) місяців - тоді як середня по країні становила 909 куб.м / домогосподарство. Коли Нафтогаз запросив у кількох РГК пояснення цієї невідповідності, нас неофіційно повідомили, що РГК невчасно виставляють рахунки неотримувачам субсидій, в тому числі із причин, описаних вище в параграфі 12.

⁷ Працівники Нафтогазу отримали цю інформацію безпосередньо під час неофіційного спілкування із споживачами, але у нас немає суттєвих твердих доказів для підтвердження маніпуляцій описаних в параграфі 10. Тому ми можемо тільки здогадатися про те, наскільки великим може бути ефект від цієї можливої маніпуляції.

⁸ Див. параграф IX.4.4 Кодексу ГРМ України.

⁹ На сьогодні Постанова КМУ №667 передбачає добровільну та суб'єктивну алокацію платежів РГК, отриманих на їх рахунки. Хоча норми розподілу мають бути визначені РГК, деякі з них вже проінформували Нафтогаз, що вони збираються оплатити борги Нафтогазу лише субсидіями (залишаючи 100% грошових платежів для себе).

Таблиця 1. Інформація про використання природного газу для індивідуального опалення або для комплексного використання (тобто для індивідуального опалення, приготування їжі та підігріву води) в приватних будинках, що постачається окремими облгазбутами

Найменування підприємства	Середнє споживання одним домогосподарством за жовтень 2015 - квітень 2016			Середнє споживання одним домогосподарством за місяць (за жовтень 2015 - квітень 2016)			Середнє споживання одним домогосподарством за жовтень 2015 – березень 2016			Середнє споживання одним домогосподарством за місяць (за жовтень 2015 – березень 2016)		
	Несубсидіанти, куб.м	Субсидіанти, куб.м	Відхилення, %	Несубсидіанти, куб.м	Субсидіанти, куб.м	Відхилення, %	Несубсидіанти, куб.м	Субсидіанти, куб.м	Відхилення, %	Несубсидіанти, куб.м	Субсидіанти, куб.м	Відхилення, %
ТОВ "Поліссягаз"	345.2	2 185.2	533%	49.3	312.2	533%	238.0	2 282.9	859%	34.0	326.1	859%
ТОВ «Івано-Франківськгаз збут» (ПАТ «Тисменицягаз»)	366.2	2 494.2	581%	52.3	356.3	581%	360.9	2 302.9	538%	51.6	329.0	538%
ТОВ Торговий дім «Лубнигаз збут»	52.5	1 768.3	3270%	7.5	252.6	3270%	n.m.*	n.m.*	n.m.*	n.m.*	n.m.*	n.m.*
ТОВ «Харківгаз збут»	283.9	3 154.0	1011%	40.6	450.6	1011%	1 095.8	1 777.7	62%	156.5	254.0	62%
Разом по всіх ПСО	908.8	1 825.5	101%	129.8	260.8	101%	948.3	1 637.6	73%	135.5	233.9	73%

Примітки: * - дані, що не мають економічного сенсу, були надані "Лубнигаз збут" за жовтень 2015-березень 2016, оскільки дані про обсяги використання газу одержувачами субсидій були більшими, ніж загальний обсяг використання газу. Така ситуація також може ілюструвати маніпуляцію РГК з обсягами газу.

С. «Ціновий арбітраж» на різниці в цінах для різних груп споживачів

Вигоди для РГК: Облгазбути отримують грошові вигоди, купуючи газ за низькою ціною від Нафтогазу (за регульованими цінами для побутових споживачів) та продаючи певні обсяги цього ж газу за більш високими цінами для промислових споживачів.

14. Згідно з нашими консервативними оцінками, через таку різницю цін РГК могли несправедливо розподіляти більше 0,6 млрд куб.м газу щороку.
15. Ця маніпуляція могла застосовуватися облгазбутами, підконтрольними Д.Фірташу, та промисловими споживачами в хімічній промисловості, також підконтрольними йому. Для ілюстрації дивіться у таблиці 2 нижче фактичні дані щодо використання газу на виробництво мінеральних азотних добрив та використання природного газу побутовими споживачами в Україні протягом 2009-2014 років. Дані для цього конкретного періоду є надзвичайно ілюстративними, оскільки в цей час:
  - a) існувала суттєва різниця між низькими цінами на газ для побутових споживачів та високими цінами на газ для промислових споживачів (останні в певні періоди перевищували регульовані ціни для побутових споживачів більше ніж в 9 разів);
  - b) відбулась консолідація чотирьох із шести найбільших хімічних підприємств України Д. Фірташем, група якого також досягла домінуючого положення (близько 70%) у розподілі та роздрібному постачанні природного газу.

16. У Таблиці 2 нижче показано, як використання газу на одиницю виробленого аміаку зменшилось з 1,19 тис. м³/т в 2009 р. до 1,09 тис. м³/т в 2012 р., при одночасному збільшенні виробництва добрив з 3,0 млн т до 5,0 млн т. У той же період використання природного газу побутовими споживачами зросло з 16,8 млрд куб. м/рік у 2009 році до 17,3 млрд куб.м/рік у 2012 році. Проте, відразу після початку реформи енергетичних субсидій в Україні у 2014 році та зниження розриву між цінами для різних категорій споживачів ми побачили:

- (a) зменшення виробництва аміаку;
- (b) використання газу на одиницю аміаку "нормалізувалось" до рівня, продемонстрованого у 2009 році;
- (c) зменшення використання газу домогосподарствами.

17. Логічний висновок, також підтримуваний деякими експертами, полягає в тому, що група, контрольована Д.Фірташем, використовувала (а) свою ринкову позицію в сегменті роздрібного постачання газу та (б) можливості, що базуються на різниці в цінах, щоб незаконно відносити обсяги газу, що продаються промисловим споживачам, до звітованих обсягів використання газу домогосподарствами.

Таблиця 2. Виробництво аміаку та використання газу в 2009-2016 роках

Рік	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Виробництво аміаку, млн тон ¹⁰	3.03	4.16	5.26	5.05	4.24	2.95	2.65	2.05
Умовне споживання газу при виробництві аміаку, тис.куб.м / 1 т аміаку	1.19	1.2	1.1	1.09	1.1	1.15	1.20	1.20
Споживання газу домогосподарствами, млрд куб.м	16.8	17.6	17.4	17.3	16.8	15.1	11.3	11.9

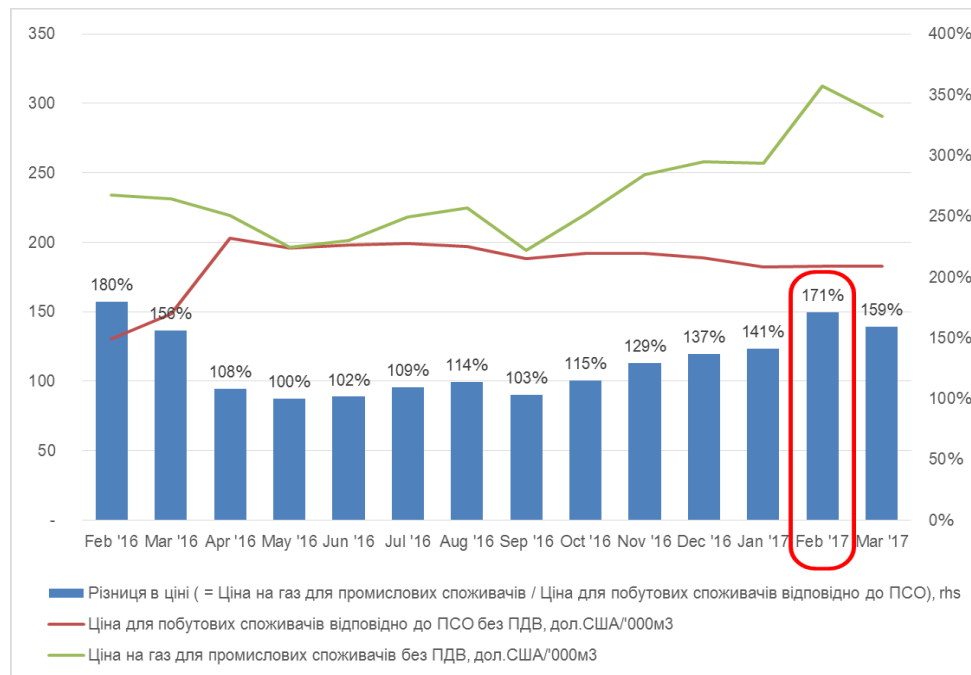
18. Показники за 2017 рік можуть свідчити про те, що РГК знову розпочали активний арбітраж на різниці в цінах у цьому році. Цей висновок можна зробити, наприклад, порівнюючи наступні факти:

- a) відновлення виробництва основними виробниками аміаку, що контролюються Д.Фірташем, у лютому 2017 р.¹¹, коли різниця між ціною на газ для промислових споживачів та регульованою ціною для споживачів значно зросла (до більш ніж 70%, як показано на Рис.1 нижче);
- b) збільшення звітованих обсягів споживання газу домогосподарствами за 8 місяців 2017 р. (+4.1% або +300 млн куб.м у порівнянні з попереднім роком) з одночасним зменшенням обсягів використання газу підприємствами ТКЕ на виробництво теплової енергії для населення за 8 місяців 2017 р. (-17,2% або -574 млн куб.м у порівнянні з попереднім роком). Було б цілком обґрунтовано очікувати досить подібні та однакові зміни у споживанні цими категоріями споживачів, оскільки головним фактором зміни такого споживання є температура – однак вищезазначена розбіжність у обсягах споживання може свідчити про існування деяких маніпуляцій.

¹⁰ Джерело: https://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2006/pr/prm_ric/prm_ric_u/vov2005_u.html

¹¹ Джерело: <https://www.epravda.com.ua/rus/news/2017/02/7/620054/>
<http://www.azot.rv.ua/press/novyny/351-pat-rivneazot-ostchem-vidnovylo-robotu-amiachnoho-kompleksu>

Рисунок 1. Різниця в цінах на газ, що реалізується побутовим споживачам та промисловим споживачам

Джерело: Нафтогаз

D. «Продаж» газу так званим «мертвим душам»

Вигоди для РГК: Облгаззбути отримують фінансову вигоду за рахунок віднесення обсягів фактично спожитого газу на фіктивних неіснуючих споживачів (тобто купуючи зазначені обсяги газу по низькій регульованій ціні у Нафтогазу) та подальшого використання цього газу для покриття власних розбалансів або подальшого продажу газу промисловим споживачам.

19. Нафтогаз виявив такі маніпуляції під час недавнього внутрішнього аудиту Кіровоградгазу, де Нафтогаз володіє 51% акцій, але оперативний контроль отримав лише в липні 2017 року. Цей підхід "знизу вгору" на основі твердих фактів підтвердив гіпотезу щодо маніпуляцій, виявлених при аналізі "зверху вниз", здійсненому у розділі II.C на основі агрегованих даних.
20. Спосіб, яким Кіровоградгаз реалізовував газ "мертвим душам", базувався на використанні 384 фіктивних рахунків побутових споживачів, які були відкриті протягом 2009-2016 рр. у різних містах Кіровоградської області. Нафтогаз вже направив офіційний запит щодо відкриття кримінальної справи відповідно до виявлених порушень.
21. Нафтогаз виявив, що 1,5% газу, звітованого Кіровоградгазом як газ, спожитий домогосподарствами, було віднесено на такі рахунки у 2015 році, 2,6% - у 2016 році та 6,0% - у січні-серпні 2017 року. На сьогоднішній день це єдина форма маніпуляції з обсягами газу, що виявлена під час внутрішнього аудиту Кіровоградгазу, але його перевірка триватиме. Ці дані також демонструють можливий масштаб шахрайської поведінки інших РГК¹².

¹² Практика використання фіктивних житлових рахунків була запроваджена в 2009 році новим менеджером Кіровоградгазу з урахуванням досвіду, отриманого під час його перебування в іншому РГК, що належить групі з домінуючим становищем в сегменті роздрібного постачання природного газу.

III. ЗАБОРГОВАНІСТЬ ОБЛГАЗЗБУТІВ ПЕРЕД НАФТОГАЗОМ

A. Інформація про поставлені обсяги газу Нафтогазом та платежі за поставлений Нафтогазом газ у січні-серпні 2017 року та січні-серпні 2016 року

22. Згідно інформації наведеної в Таблиці 3, заборгованість РГК та облгазів перед Нафтогазом за поставлений газ для потреб населення зріс з 3,02 млрд грн. станом на 01/01/2016 до 10,11 млрд грн. станом на 31/08/2016. У 2017 заборгованість продовжила зростання та станом на 31/08/2017 склала 24,0 мільярдів гривень (тобто +13,9 млрд грн. або +137% у порівнянні з відповідним періодом минулого року).
23. Показники, зазначені в Таблиці 3 також свідчать про набагато повільніші темпи зростання заборгованості підприємств ТКЕ перед Нафтогазом: з 19,34 млрд грн. станом на 31/08/2016 до 22,32 млрд грн. станом на 31/08/2017 (тобто +2,98 млрд грн. або +15,4% у порівнянні з відповідним періодом минулого року).
24. Таблиця 3 також демонструє, що в той час як відсоток платежів підприємств ТКЕ ¹³ зменшився з 80% у 2016 році до 66% у 2017 році, відсоток платежів РГК за поставлений протягом аналізованого періоду газ для потреб населення знизився більш суттєво - з 68% у 2016 р. до 46% у 2017 році.

Таблиця 3. Інформація щодо газу, поставленого Нафтогазом за січень-серпень 2016 року та січень-серпень 2017 року (не враховуючи штрафи та пені)

Найменування контрагента (категорії)	Борг на 01 січня, млн грн.	Спожито газу протягом січня-серпня:		Оплачено Нафтогазу:			Борг на 31 серпня, млн грн.
		Об'єм споживання газу, млн куб.м	Вартість, млн грн.	Всього, млн грн	в тому числі:		
1	2	3	4	5	6	7	8
Січень-серпень 2016 року							
1 Населення	3 092	7 070	31 580	24 510	21 626	68%	10 162
<i>в т.ч. по поставках для РГК та облгазів</i>	3 023	7 070	31 580	24 494	21 626	68%	10 109
2 Підприємства теплоенергетики	20 573	4 012	14 809	16 043	11 864	80%	19 339
Січень-серпень 2017 року							
1 Населення	21 662	7 360	43 644	41 267	20 014	46%	24 039
<i>в т.ч. по поставках для РГК та облгазів</i>	21 612	7 360	43 644	41 259	20 014	46%	23 996
2 Підприємства теплоенергетики	28 728	3 290	19 853	26 262	13 059	66%	22 319

¹³ Розраховано як відношення суми отриманих платежів за газ поставлений в січні-серпні із стовця 6 до вартості поставленого газу в січні-серпні із стовця 4, у %

В. Інформація про газ, поставлений РГК Нафтогазом для забезпечення потреб населення у січні-серпні 2017 року та січні-серпні 2016 року

25. Відповідно до інформації, наведеної у Таблицях 4 та 5, заборгованість РГК перед Нафтогазом за газ, поставлений для потреб населення, зросла з 10,0 млрд грн. станом на 01/09/2016 до 23,9 млрд грн станом на 01/09/2017 (тобто +13,9 млрд грн, або +139% у порівнянні з відповідним періодом минулого року)
26. Виникнення приблизно половини суми цієї заборгованості станом на 01.09.2017 р. (11,0 млрд грн., або 46% від загальної суми боргу) пояснюється затримками в компенсації субсидій з державного бюджету. В той же час, цей відсоток майже співпадає з показником минулого року – станом на 01/09/2016 року 43% існуючої заборгованості було спричинено затримками в компенсації субсидій.
27. Темпи нарощування заборгованості РГК, що належать Д.Фірташу (група «РГК»), з початку 2017 року є значно вищими у порівнянні з темпами нарощування заборгованості за газ, поставлений іншим РГК. Зокрема, заборгованість таких РГК збільшилась з 1 січня 2017 р. на 14,1% (на 2,1 млрд грн.), тоді як заборгованість інших РГК збільшилась на 4,7% (на 0,3 млрд грн.)

Таблиця 4. Інформація щодо поставок природного газу Нафтогазом для потреб населення у січні-серпні 2016 року (без урахування штрафів та пені)

№ п/п	Назва підприємств	Борг станом на 01.01.16			Обсяг і вартість газу, поставленого з 01.01.16 по 31.08.16			Проведено розрахунків з 01.01.16 по 31.08.16 (враховуючи оплати за газ, поставлений до 2016 року)			Борг станом на 01.09.16	в тому числі:	
		тис. грн.	млн. куб.м	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	за рахунок непрофінансованих субсидій			
										тис. грн.		тис. грн.	
1	ТОВ "ВІННИЦЯГАЗ ЗБУТ"	144 809	328	1 251 201	944 805	571 748	373 058	451 205	288 168				
2	ТОВ "ВОЛИНЬГАЗ ЗБУТ"	41 792	173	822 933	523 959	290 149	233 810	340 766	105 694				
3	ТОВ "ДНІПРОПЕТРОВСЬКАГАЗ ЗБУТ"	111 039	602	2 716 563	1 886 635	477 806	1 408 829	940 967					
4	ТОВ "ЖИТОМИРГАЗ ЗБУТ"	15 764	231	1 040 779	621 476	348 315	273 162	435 067	95 000				
5	ТОВ "ЗАКАРПАТГАЗ ЗБУТ"	112 642	239	1 067 265	777 615	288 881	488 734	402 292	371 110				
6	ТОВ "ЗАПОРІЖГАЗ ЗБУТ"	101 579	212	970 479	741 000	314 599	426 401	331 058	96 426				
7	ТОВ "ІВАНОФРАНКІВСЬКАГАЗ ЗБУТ"	22 022	311	1 431 635	897 144	461 507	435 637	556 513	497 879				
8	ТОВ "КИЇВБЛГАЗ ЗБУТ"	178 080	581	2 467 558	2 029 507	726 752	1 302 755	616 131	207 139				
9	ТОВ "ЛЬВІВГАЗ ЗБУТ"	150 240	508	2 312 715	1 671 477	868 161	803 315	791 479	344 432				
10	ТОВ "МИКОЛАЇВГАЗ ЗБУТ"	59 585	192	758 890	619 217	223 883	395 334	199 258	38 998				
11	ТОВ "РІВНЕГАЗ ЗБУТ"	43 156	190	874 173	488 659	257 447	231 212	428 670					
12	ТОВ "СУМИГАЗ ЗБУТ"	33 764	245	1 140 066	837 453	624 101	213 352	336 377	307 887				
13	ТОВ "ХМЕЛЬНИЦЬКАГАЗ ЗБУТ"	16 107	251	1 113 509	697 050	409 700	287 350	432 566					
14	ТОВ "ЧЕРНІВЦІГАЗ ЗБУТ"	15 413	163	773 369	547 360	298 530	248 830	241 421	210 210				
15	ТОВ "ЧЕРНІГІВГАЗ ЗБУТ"	-5 343	215	915 606	584 902	333 000	251 902	325 361	288 000				
16	ТОВ "ХАРКІВГАЗ ЗБУТ"	264 344	477	2 283 376	1 800 307	857 516	942 791	747 413	356 853				
Всього по Групі 1 (група "РГК", що контролюється Д.Фірташем)		1 304 993	4 917	21 940 117	15 668 566	7 352 096	8 316 470	7 576 543	3 207 797				
1	ДП "КИЇВГАЗЕНЕРДЖ" ПАТ "КИЇВГАЗ"	97 867	113	650 881	585 078	92 442	492 635	163 670	6 567				
2	ДП "ЦЕНТРАГАЗ" ВАТ "КІРОВОГРАДГАЗ"	23 521	161	706 023	708 747	457 500	251 247	20 797					
3	ТОВ "ПОЛІССЯ"	5 705	12	50 414	53 103	45 028	8 075	3 015					
4	ТОВ "КРЕМЕНЬКУГАЗ-ПОСТАЧАННЯ"	34 255	78	370 528	392 928	268 332	124 595	11 856	5 333				
5	ТОВ "ТОРГОВИЙ ДІМ "ЛУБНИГАЗ"	33 681	60	260 169	155 070	99 577	55 494	138 780	129 813				
6	ТОВ "АЗОВГАЗ"	35 603	67	322 787	364 287	221 751	142 537	-5 898					
7	ДП "ГАЗ МЕЛІПОЛЯ" ПАТ "МЕЛІПОЛ"	24 199	39	147 832	115 075	35 380	79 695	56 957					
8	ТОВ "ОДЕСАГАЗ-ПОСТАЧАННЯ"	358 683	308	1 230 096	1 010 957	200 515	810 442	577 822	160 966				
9	ТОВ "ПОЛТАВАГАЗ ЗБУТ"	153 167	260	1 161 903	918 197	582 916	335 281	396 873	315 000				
10	ТОВ "ТЕРНОПІЛЬОБЛГАЗ"	66 153	191	904 859	942 429	878 490	63 939	28 583					
11	ДП "ГАЗПОСТАЧ" ПАТ "ТЕРНОПІЛЬСЬК"	32 475	61	281 875	303 251	224 395	78 857	11 098					
12	ТОВ "УМАНЬГАЗ ЗБУТ"	13 608	41	149 112	156 926	121 823	35 103	5 794					
13	ТОВ "ХЕРСОНРЕГІОНГАЗ"	87 680	148	539 153	593 575	273 144	320 432	33 258					
14	ТОВ "ЧЕРКАСИГАЗ ЗБУТ"	7 947	224	961 874	952 669	703 504	249 165	17 152					
15	ДП "ШЕПЕТІВКАГАЗ" ПАТ "ШЕПЕТІВКАГАЗ"	12 026	15	70 169	79 513	66 604	12 909	2 681					
Всього:		986 568	1 778	7 807 675	7 331 806	4 271 401	3 060 405	1 462 436	617 678				
1	ПАТ "Донецькоблгаз"	372 548	195	1 016 842	918 143	579 566	338 577	471 247	261 633				
2	ПАТ "Луганьскгаз"	199 756	161	733 363	443 609	186 883	256 726	489 510	179 882				
3	ТОВ "Газовик"	4 931	5	15 688	19 515	18 804	711	1 104					
4	ТОВ "Газпостачсервіс"	704	1	4 700	6 986	539	6 447	-1 582					
5	ДП "Монтажник"	1 434	2	8 618	9 476	7 322	2 154	576					
6	ДП "Кременецьке УПРГ"	7 361	12	52 645	57 918	52 129	5 789	2 087					
Всього:		586 734	376	1 831 855	1 455 647	845 242	610 404	962 943	441 515				
РАЗОМ		2 878 294	7 070	31 579 647	24 456 019	12 468 740	11 987 279	10 001 922	4 266 990				

Таблиця 5. Інформація щодо поставок природного газу НАК "Нафтогаз", для потреб населення у січні-серпні 2017 року (без урахування штрафів та пені)

№ п/п	Назва підприємств	Борг станом на 01.01.17		Обсяг і вартість газу, поставленого з 01.01.17 по 31.08.17		Проведено розрахунків з 01.01.17 по 31.08.17 (враховуючи оплати за газ, поставлений до 2017 року)			Борг станом на 01.09.17	в тому числі:	
						Всього:	в тому числі			за рахунок непрофінансованих субсидій	
							тис. грн.	пільгами та субсидіями			через поточні рахунки та інші
		тис. грн.	млн куб.м	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	
1	ТОВ "ВІННИЦЯГАЗ ЗБУТ"	756 246	327	1 943 895	1 408 712	907 295	501 418	1 291 429	265 661		
2	ТОВ "ВОЛИНЬГАЗ ЗБУТ"	487 332	174	1 033 375	954 350	643 753	310 597	566 356	454 276		
3	ТОВ "ДНІПРОПЕТРОВСЬКГАЗ ЗБУТ"	1 786 411	625	3 689 962	3 423 536	1 553 964	1 869 571	2 052 838	890 285		
4	ТОВ "ЖИТОМИРГАЗ ЗБУТ"	599 539	234	1 388 683	1 187 434	795 229	392 205	800 788	772 228		
5	ТОВ "ЗАКАРПАТГАЗ ЗБУТ"	752 142	266	1 579 418	1 330 450	539 893	790 558	1 001 110	507 366		
6	ТОВ "ЗАПОРІЖГАЗ ЗБУТ"	654 823	218	1 296 077	1 043 064	471 171	571 893	907 836	412 901		
7	ТОВ "ІВАНОФРАНКІВСЬКГАЗ ЗБУТ"	759 173	344	2 038 207	2 086 255	1 468 671	617 584	711 124	657 396		
8	ТОВ "КІВБОЛГАЗ ЗБУТ"	1 999 793	590	3 499 064	2 849 002	852 395	1 996 606	2 649 855	211 700		
9	ТОВ "ЛЬВІВГАЗ ЗБУТ"	1 532 566	547	3 230 946	3 383 421	2 115 945	1 267 475	1 380 091	820 931		
10	ТОВ "МИКОЛАЇВГАЗ ЗБУТ"	383 618	194	1 147 031	1 015 517	420 982	594 535	515 132	377 360		
11	ТОВ "РІВНЕГАЗ ЗБУТ"	685 514	197	1 172 599	1 471 065	1 157 412	313 653	387 048	372 000		
12	ТОВ "СУМИГАЗ ЗБУТ"	689 807	247	1 469 195	1 573 608	1 241 436	332 172	585 394	504 132		
13	ТОВ "ХМЕЛЬНИЦЬКГАЗ ЗБУТ"	822 093	266	1 582 893	1 658 792	1 247 428	411 365	746 194	597 000		
14	ТОВ "ЧЕРНІВЦІГАЗ ЗБУТ"	460 686	184	1 090 045	1 036 177	676 016	360 160	514 554	440 457		
15	ТОВ "ЧЕРНІГІВГАЗ ЗБУТ"	596 193	211	1 251 981	1 349 585	1 026 268	323 317	498 589	405 670		
16	ТОВ "ХАРКІВГАЗ ЗБУТ"	1 719 764	485	2 878 972	2 456 416	1 069 243	1 387 173	2 142 320	466 611		
	Всього по Групі 1 (група "РГК", що контролюється Д.Фірташем)	14 685 698	5 110	30 292 342	28 227 384	16 187 102	12 040 282	16 750 657	8 155 973		
1	ДП "КІВІВГАЗЕНЕРДЖ" ПАТ "КІВІВГАЗ"	298 064	98	583 004	608 923	57 180	551 743	272 144	98 814		
2	ДП "ЦЕНТРАГАЗ" ВАТ "КІРОВОГРАДГАЗ"	365 488	164	973 657	1 105 051	798 290	306 762	234 094	213 900		
3	ТОВ "ПОЛІССЯ"	41 852	12	69 549	66 392	55 270	11 123	45 010	37 141		
4	ТОВ "КРЕМЕНЧУКГАЗ-ПОСТАЧАННЯ"	224 367	76	448 063	346 522	207 943	138 579	325 908	10 589		
5	ТОВ "ТОРГОВИЙ ДІМ "ЛУБНИГАЗ"	83 150	58	342 115	392 709	316 474	76 236	32 556			
6	ТОВ "АЗОВГАЗ"	229 306	72	428 802	537 881	358 579	179 302	120 227	24 780		
7	ДП "ГАЗ МЕЛІТОПОЛЯ" ПАТ "МЕЛІТОПОЛЬ"	104 178	41	240 224	257 801	164 016	93 784	86 601	53 586		
8	ТОВ "ОДЕСАГАЗ-ПОСТАЧАННЯ"	1 166 482	328	1 947 378	1 798 398	396 200	1 402 198	1 315 462	206 720		
9	ТОВ "ПОЛТАВАГАЗ ЗБУТ"	916 061	252	1 498 446	1 422 864	943 566	479 298	991 644	532 536		
10	ТОВ "ТЕРНОПІЛЬБОЛГАЗ"	557 441	205	1 213 717	1 401 290	1 380 499	20 791	369 868	302 000		
11	ДП "ГАЗПОСТАЧ" ПАТ "ТЕРНОПІЛЬМІСЬКГ"	218 242	68	405 085	423 262	266 102	157 160	200 066	3 494		
12	ТОВ "УМАНЬГАЗ ЗБУТ"	111 237	42	247 735	320 958	270 650	50 308	38 015	31 800		
13	ТОВ "ХЕРСОНРЕГІОНГАЗ"	332 586	165	976 277	899 110	471 795	427 315	409 753			
14	ТОВ "ЧЕРКАСИГАЗ ЗБУТ"	578 668	232	1 376 703	1 456 734	1 146 000	310 734	498 637	445 000		
15	ДП "ШЕПЕТІВКАГАЗ" ПАТ "ШЕПЕТІВКАГАЗ"	44 340	17	101 552	140 487	131 865	8 622	5 405			
	Всього:	5 271 464	1 829	10 852 308	11 178 383	6 964 429	4 213 954	4 945 388	1 960 360		
1	ПАТ "Донецькоблгаз"	908 084	229	1 358 558	713 120	286 685	426 435	1 553 521	603 668		
2	ПАТ "Луганськгаз"	591 025	170	1 010 894	970 130	642 069	328 061	631 789	300 109		
3	ТОВ "Газовик"	8 048	5	29 477	36 041	36 041	0	1 485			
4	ТОВ "Газпостачсервіс"	2 385	2	11 158	10 401	7 736	2 666	3 142			
5	ДП "Монтажник"	3 376	3	15 339	16 807	14 551	2 256	1 908			
6	ДП "Кременецьке УПРГ"	34 487	12	73 524	106 710	96 000	10 710	1 301			
	Всього:	1 547 405	421	2 498 950	1 853 209	1 083 081	770 128	2 193 146	903 777		
	РАЗОМ	21 504 567	7 360	43 643 600	41 258 976	24 234 612	17 024 364	23 889 191	11 020 110		